

Bachát László: A trágárságtól ments meg, Uram, minket!

Az emberek sehol annyit nem verik és nem káromolják egymást, mint ebben az országban – írta naplójában a XVIII. század végén egy hazánkban utazó idegen. Azóta korunk nyelvhasználata, nyelvi stílusa egyre illetlenebb, durvább lett, s szinte kiveszőben vannak a nyomdafestéket, a kimondást nem tűrő szavak, ugyanis már szinte mindent eltűr a nyomdafesték.

Mik ennek az okai?

Gyökeresen megváltozott a politikai, a társadalmi és gazdasági átalakulással együtt egész életünk, életmódunk, ezzel párhuzamosan emberi magatartásunk. Ennek pedig szerves része a nyelvi magatartás. Gyorsan változó világunkban alig-alig tudunk eligazodni. Nincsenek meg azok a normák, erkölcsi törvények, amelyekhez az ember igazodhat.

Kihalt az emberek egy részéből a közösségért végzett munka szeretete, a felelősségérzés a munkahely, a társadalom iránt, sőt családjuk iránt. A köz vagyonát megkárosítják, közterületen, nyilvános helyeken garázdálkodnak, ügyeskedéssel akarják céljaikat elérni. Érdektelenül mennek el mások e jelenségek mellett, nem mernek vagy nem akarnak beleavatkozni, nem akarnak maguknak bajt. A tehetetlenség érzése ingerlékennyé teszi az állampolgárokat, kiöli belőlük a mindenki iránt kötelező tiszteletet, türelmet és udvariasságot. Ennek nyelvi megnyilvánulása csak durvaság, trágárság lehet.

A társadalom értékrendjében, nyelvi normarendszerében nincsen semmiféle írott vagy íratlan szabálygyűjtemény, amely előírná, mit mikor, milyen beszédhelyzetben lehet használni, mikor nem. Egyre kevesebb emberben él az a belső készítő erő, a jóézés, a jó ízlés, amely visszatartaná az illetlen szavak használatától. Férfiak és nők szinte egyformán szájukra veszik, a szülők pedig viszik haza, és gyermekeik is eltanulják tőlük.

Külön is beszélni kell az ifjúság nyelvhasználatáról, hiszen a fiatalok beszéde van leginkább tele ízléstelenséggel, durvasággal és trágársággal. Növekvő hányaduk nem tud alkalmazkodni a különböző beszédhelyzetekhez, a nyelv udvariassági szabályait nem ismeri. Trágár szavakat használ akkor is, ha idegenek hallják.

Hol van erre az orvosság? A szülői ház, a család? De mit tehet a szülő, a családtag, amikor a legtöbbször maga sem tudja már, mi az a norma, amelyben megfogódzhat? Annyi azonban bizonyos, hogy a szülő (vagy nagyszülő) a maga tiszta beszédével, személyisége tiszteletreméltóságával példát adhat a gyermeknek.

(A szerző nevében a ch h-nak ejtendő.)